

1. Ostatnie lata życia Napoleona I Bonaparte na Wyspie Świętej Heleny

Cesarz został przywieziony na Wyspę Świętej Heleny w październiku 1815 roku.

Wspominał jeden z towarzyszy jego podróży:

Był to wówczas człowiek o nieprzeciętnej krzepie, dobrze zbudowany. (...) Dłonie (...) miał drobne i pulchne, raczej kobiece niż męskie. Oczy były jasnoszare, zęby ładne.

Przez pierwsze kilka miesięcy pobytu na wygnaniu prawie codziennie jeździł konno. Obserwując go w dzikim pędzie, angielscy strażnicy nadali mu przydomek „Perpetuum mobile”, ponieważ wydawało się, że jego siły są niewyczerpane.

Według zapisków lekarzy imperatora, stan zdrowia Napoleona w czasie pierwszych dwóch lat zesłania – w latach 1815-1816 – generalnie nie był zły. Nie znaczy to, że był idealny – ze źródeł historycznych wiemy, że problemy gastryczne dotykały Napoleona już na 4 lata przed uwięzieniem na Wyspie Św. Heleny, a biegunka przyczyniła się do kilku jego kłesk.

Pomiędzy wrześniem 1817 a styczniem 1819 Napoleon zaczął skarżyć się na ostre bóle brzucha, mdłości i zawroty głowy. Jego lekarze zanotowali w tym czasie wymioty, blednącą skórę, zaburzenia funkcjonowania jelit i wątroby, pojedyncze epizody gorączkowe.

Wkrótce jednak, ku ogromnemu zaskoczeniu otoczenia, francuski władca zaczął wracać do zdrowia. Pilnujący go strażnicy ze zdziwieniem obserwowali, jak przekopuje ogródek i znów dosiada wierzchowca.

Dobre samopoczucie cesarza utrzymywało się do października 1820 roku, kiedy podczas konnej wycieczki ponownie poczuł przeszywający ból w prawym boku. Do kwatery wrócił powozem i potrzebował pomocy przy wejściu po schodach. Od tego momentu stan zdrowia chorego nieustannie się pogarszał – spędzał większość czasu w fotelu, wannie lub łóżku. Skarżył się na ciężkie bóle brzucha, osłabienie i wymioty.

5 grudnia 1820 roku jeden z naocznych świadków zanotował w wysyłanej z Wyspy Świętej Heleny korespondencji: *„Stan zdrowia Cesarza zdecydowanie się pogorszył. Jego puls jest słaby, jego dziąsła, wargi i paznokcie są całkowicie pozbawione koloru”*.

Napoleon cierpiał na ciągle, bardzo silne bóle brzucha, którym towarzyszyły bardzo częste mdłości i wymioty, zaburzenia przełykania, nocne poty i gorączka. Odnotowano postępujące osłabienie i utratę wagi cesarza. Napoleon w ostatnich dwóch miesiącach życia (marzec-maj 1821) cierpiał na bardzo silny, ciągły ból jamy brzusznej, wysoką gorączkę, wymioty, nocne poty (musiał zmieniać strój, w którym spał, kilkakrotnie w ciągu jednej nocy), wymiotował krwią i wykazywał wszelkie symptomy związane z krwawieniem do wnętrza żołądka.

Napoleon I Bonaparte zmarł 5 maja 1821 roku w wieku 52 lat.

Na podstawie: http://www.kryminalistyka.fr.pl/forensic_sprawy_napoleon.php

<http://m.onet.pl/wiedza-swiat/nauka,3n4pr>

2.

Sekcja zwłok Napoleona I Bonaparte.

Tuż po śmierci byłego cesarza, 5 maja po południu do siedziby zmarłego przybyło 7 brytyjskich lekarzy, aby obserwować trwającą 2 godziny sekcję zwłok, którą wykonywał jego osobisty lekarz Francesco Antommarchi.

Sześciu z nich było lekarzami wojskowymi i podlegało gubernatorowi Lowe'owi. Nie mogąc ustalić wspólnego stanowiska w sprawie wyników sekcji, lekarze sporządzili cztery oddzielne protokoły posekcyjne. Powszechną akceptację uzyskała wersja doktora Antommarchiego, według którego przyczyną śmierci był wrzód żołądka o charakterze nowotworowym.

Po otwarciu ciała lekarzy uderzyła niezwykła bladość całkowicie pozbawionych krwi organów wewnętrznych, zaobserwowano niewielkie, niedokładnie opisane zmiany w obrębie lewego płuca oraz zmienione patologicznie, powiększone węzły chłonne w klatce piersiowej i w jamie brzusznej. Podczas sekcji w żołądku Bonapartego dostrzeżono ogromną dziurę. Powstała ona zapewne na skutek pęknięcia wrzodu w styczniu 1819 roku, kiedy Napoleon stracił przytomność. Otwór ten powinien był spowodować wówczas szybką śmierć chorego. Tak się jednak nie stało. Dlaczego? Dziura została zaszopowana przez jeden z płatów wątroby, dzięki czemu treść żołądka nie wylewała się do wnętrza ciała. Tylko temu cesarz zawdzięczał życie. Wokół pękniętego wrzodu znajdowała się tkanka, którą uznano za nowotworową. Badanie żołądka zmarłego ujawniło wewnątrz niego brunatny, fusowaty osad – typowy obraz masywnego krwawienia do przewodu pokarmowego. Widoczna na powierzchni żołądka zmiana nowotworowa była olbrzymia. Rozmiar samego owrzodzenia przekraczał 10 centymetrów, a zmiana nowotworowa obejmowała prawie cały żołądek chorego. W jelicie grubym znaleziono duże ilości przetrawionej krwi.

Na podstawie:

<http://sas-ma.org/wydanie-marzec-2011/146-arszenik-historia-i-wspoczesno-anna-avraham>

http://portalwiedzy.onet.pl/137250,...choroba_ktora_pokonala_napoleona.haslo.html

3.	Badania próbek włosów Napoleona I Bonaparte przeprowadzone w latach 60. XX wieku.
-----------	--

W latach 1960–1964 doktor Hamilton Smith przeprowadził w Glasgow oraz w Harwell badania ponad stu czterdziestu próbek włosów Napoleona Bonaparte. Wszystkie badane wówczas włosy cesarza poddano ogólnej charakterystyce i zauważono występowanie pewnych prawidłowości w całości materiału badawczego, a mianowicie:

1. włosy zostały przekazane do badań przez różne osoby, które nie znały się nawzajem, a ponadto mieszkaly na terenie różnych państw (Francja, Szwajcaria, Anglia, Austria oraz Rosja);
2. włosy były przekazywane z pokolenia na pokolenie, przy czym w trzech przypadkach stanowiły nadal własność tej samej rodziny;
3. włosy, które poddano badaniu, nie były nigdy sprzedawane;
4. włosy pochodzące z różnych pakietów były pod względem morfologicznym takie same, a mianowicie delikatne, w charakterystycznym dla Napoleona kolorze – rudawobrązowym;
5. badane włosy charakteryzowały się we wszystkich przypadkach – poza jednym (włosy z pakietu sir Malcolma) – bardzo wysokim stężeniem arsenu;
6. rozkład arsenu w badanych włosach był bardzo nieregularny, co wskazywało na to, że arsenik musiał dostać się do organizmu cesarza przez układ krwionośny, a trucizna była aplikowana w różnych okresach;
7. w jednym, zasygnalizowanym wyżej przypadku (włosy z pakietu sir Malcolma), stężenie arsenu było niższe, ale i tak znacznie przekraczało dopuszczalną normę;
8. rozkład arsenu wskazuje na to, że arsenik był aplikowany Napoleonowi czterdziestokrotnie, zwłaszcza w okresie czterech ostatnich miesięcy jego życia.

Na podstawie: PROBLEMY KRYMINALISTYKI 255/07 Metoda Neutronowej Analizy Aktywacyjnej (NAA) a możliwość ustalenia charakteru zatrucia na podstawie włosa. Badania włosów Napoleona Bonaparte z lat 60. XX wieku i najnowsze badania z 2001 roku

4. Ekshumacja zwłok Napoleona I Bonaparte w 1840 roku.

Ekshumacja zwłok na Wyspie Świętej Heleny odbyła się 15 października 1840 roku.

Kiedy otworzono trumnę z ciałem, okazało się, że znajdowało się ono w bardzo dobrym stanie. Legenda cesarza nabrała „świętego” wymiaru... Tymczasem, jak podkreśla się obecnie, dobrze zachowane tkanki zwłok są jednym z objawów zatrucia arsenem, który ma właściwości silnie konserwujące. Po otwarciu trumny okazało się, że Napoleon ma włosy, paznokcie i otwarte, „patrzące”, jakby żywe oczy. Następnie szczątki Cesarza Francuzów zostały przewiezione do Francji i uroczyście złożone w jednej z kaplic w Les Invalides w Paryżu, bez udziału krewnych z rodu Bonapartów, którym zabroniono przebywać we Francji, ale w obecności setek weteranów jego wojen.

2 kwietnia 1861 roku szczątki cesarza przeniesiono do wspaniałego sarkofagu pod kopułą Kościoła Inwalidów, gdzie spoczywają do dziś w sześciu trumnach: cynowej, mahoniowej, dwóch ołowianych, z kości słoniowej i na koniec jeszcze jednej mahoniowej. Przy tym ostatnim pogrzebie byli obecni bratanek cesarza, Napoleon III Bonaparte z rodziną oraz potomkowie cesarskich braci Hieronima i Lucjana i siostr Elizy i Karoliny.

Sarkofag cesarza w Les Invalides

Na podstawie: PROBLEMY KRYMINALISTYKI 255/07
<https://sites.google.com/site/iwojnaswiatowa997/napoleon-bonaparte>

6.

26-letni Derek Ross z Kalifornii poddał się leczeniu arsenikiem

Chory na białaczkę 26-letni Derek Ross z Orange w Kalifornii jest jednym z pacjentów, którzy poddali się leczeniu arsenikiem. Podczas badań przeprowadzonych w National Cancer Institute 52 osobom, w tym Derekowi Rossowi, wstrzyknięto minimalne dawki arsenu. U 87 proc. chorych na raka spowodowało to remisję nowotworu. Po dwóch latach połowa tych pacjentów pozostaje przy życiu.

Na podstawie: <http://www.wprost.pl/ar/13827/Arszenik-na-recepte/undefined/>

7.

Dolegliwości i choroby Napoleona I Bonaparte.

Od czasu śmierci cesarza liczba przypisywanych mu różnych chorób lawinowo wzrastała.

Wiele dolegliwości rzekomo dokuczających Napoleonowi ma niedużo wspólnego z jego przyczyną śmierci, ale te spekulacje ilustrują stopień problemów medycznych związanych z określeniem stanu zdrowia cesarza przed śmiercią.

Sugeruje się, że Napoleon cierpiał na ataki hemoroidów. Oprócz tego świerzb, przewlekłe choroby skóry neurodermatitis (wyjaśnienie skłonności Napoleona do długich kąpieli w wannie), niekontrolowane wybuchy gniewu, migreny i trudności w oddawaniu moczu, pasożytniczą chorobę zwaną schistosomatoza (nabytą podczas kampanii egipskiej w 1798 roku), nadczynność tarczycy, niedoczynność przysadki mózgowej, hipogonadyzm oraz zespół Klinefeltera (dodatkowy chromosom X).

W maju 2009 roku emerytowany lekarz z Danii, Arne Soerensen, opublikował książkę zatytułowaną "Nerki Napoleona", w której dowodzi, że francuski wódz miał problemy z układem moczowym już od trzeciego roku życia, zaś jego choroba miała wpływ na decyzje podejmowane w czasie bitew i ostatecznie doprowadziła do jego przedwczesnej śmierci.

Na podstawie: http://www.kryminalistyka.fr.pl/forensic_sprawy_napoleon.php

8.

Czy w grobie na Wyspie Świętej Heleny pochowano Napoleona I Bonaparte?

Istnieje hipoteza teoria, że w grobie na Wyspie Św. Heleny pochowano ciało zmarłego na raka żołądka sobowtóra imperatora (miał ich kilku), a Napoleon zginął kilka lat później podczas próby dotarcia do śmiertelnie chorego syna lub zmarł naturalną śmiercią wiele lat później. Według specjalistów to mało prawdopodobne. Napoleon był postacią zbyt znaną, by mógł go zastąpić na dłużej nawet najlepszy sobowtór. Cesarz prowadził pamiętniki prawie do śmierci i nikt nie podważa ich autentyczności. Ucieczka podobna do tej z Elby nie miała szans się udać, był zbyt pilnie strzeżony przez Anglików. Gdyby Napoleon rzeczywiście uciekł z Wyspy Św. Heleny lub nawet na nią nie trafił, ujawniłby się przy próbach przewrotów w Europie w 1822 roku.

Zdrowy rozsądek i dotychczasowa wiedza wskazują, że w grobowcu znajdowały się autentyczne zwłoki Napoleona. Ostateczne potwierdzenie mogłyby dać badania genetyczne szczątków Napoleona i jego matki Letycji Bonaparte. Na takie badania porównawcze nie ma jednak do dzisiaj zgody. Badania genetyczne pozwoliłyby nie tylko wykluczyć hipotezę teorii o sobowtórze, ale również potwierdzić chorobę genetyczną cesarza.

Na podstawie: <http://portalwiedzy.onet.pl/4870,25297,1520905,4,czasopisma.html>

9.	Metody stosowane przez lekarzy podczas leczenia Napoleona I Bonaparte.
-----------	---

Metody stosowane przez lekarzy Napoleona mogły wręcz pogarszać jego stan.

Ze względu na częste nudności opiekujący się nim medycy podawali mu winian antymonowo-potasowy – środek pobudzający wymioty. Była to zaskakująca terapia, biorąc pod uwagę, że ogólne osłabienie i podrażniony żołądek wymieniane były jako przeciwwskazania do jego stosowania.

Lekarze cesarza zadbali także o dalszą część przewodu pokarmowego imperatora i leczyli go kalomelem (chlorek rtęci) znanym ze swych przeczyszczających właściwości – na dobę przed śmiercią otrzymał dawkę kalomelu pięciokrotnie wyższą od przepisywanej przez XIX-wiecznych lekarzy.

Również obecność arsenu, który wykryto we włosach Napoleona, mogła wziąć się z leków przepisywanych mu przez ówczesnych medyków. Związki arsenu w XIX-wiecznej medycynie miały szerokie zastosowanie. Przepisywano je na złamania kości, artretyzm, choroby skóry, anemię.

Leki oparte na arsenie podawano w stanach wyczerpania fizycznego i nerwowego, w tym również w wyniszczających chorobach nowotworowych. Przewlekłe zatrucie niewielkimi dawkami arsenu przyjmowanymi doustnie prowadzi do podrażnienia i stanów zapalnych w przewodzie pokarmowym. Jeśli Napoleon miał kontakt ze związkami arsenu w ostatnich dniach życia, do zgonu przyczynić się mogła arytmia serca, którą zresztą raportowano. W czasie oględzin zwłok nie opisano jednak zgrubień naskórka na powierzchni dłoni i stóp czy marskości wątroby – zmian związanych z przewlekłym zatruciem arsenikiem. Być może leki zawierające arsen podawano cesarzowi sporadycznie.

na podstawie: <http://portalwiedzy.onet.pl/4870,25297,1520905,3,czasopisma.html>

10.

Pogrzeb Napoleona I Bonaparte na Wyspie Świętej Heleny.

Napoleon został pochowany w grobie znajdującym się wśród małej kępy drzew, w niewielkiej odległości od Longwood.

Zwłoki Napoleona Bonaparte złożono w czterech trumnach: metalowej, zalutowanej, którą włożono w mahoniową; tę włożono w ołowianą, którą także zalutowano i włożono w jeszcze jedną trumnę mahoniową, zaśrubowaną srebrnymi śrubami.

Ze wspomnień Marchanda:

"...Cesarz, umieszczony w trumnie z cyny pokrytej białą pikowaną satyną, nie mógł mieć kapelusza na głowie z powodu braku miejsca. Głowa spoczęła na poduszce z tego samego materiału, a kapelusz został umieszczony w nogach. Ten sam człowiek, który lutował urny zawierające serce Napoleon i jego żołądek, starannie zalutował wieko pierwszej trumny. Umieszczono ją w innej, mahoniowej trumnie, ta z kolei została umieszczona w trzeciej, ołowianej, którą także zalutowano. Wreszcie, wstawiono je w trumnę z mahoniu..."

Z archiwum „The Hudson Lowe Papers”:

"...Grób był kopany wystarczająco pojemny, aby umożliwić postawienie murów o dwóch stopach grubości. Głębokość dwanaście stóp, osiem stóp długości i szerokość pięciu metrów (...)".

11.	Przyczyna śmierci ojca i rodzeństwa Napoleona I Bonaparte.
------------	---

Napoleon Bonaparte był jednym z trzynastorga dzieci, z których ośmioro dożyło wieku dorosłego. Badacze przypuszczają, że aż pięcioro spośród nich – trzy siostry i dwóch braci (w tym sam cesarz), zmagало się z rakiem żołądka. Wiadomo, że brat Napoleona – Lucjan, który w ostatnich latach życia intensywnie tracił na wadze i uskarżał się na bóle w obrębie jamy brzusznej, umarł najprawdopodobniej na raka żołądka, przeżywszy 65 lat. Ukochana siostra Napoleona – Paulina, również zachorowała na tę chorobę. Wzmagające się cierpienia doprowadziły ją w wieku 45 lat do samobójstwa. Los rodzeństwa podzieliła także Karolina, która zmarła w straszliwych bólach we Florencji wiosną 1839 roku, mając 57 lat.

Rak żołądka był przyczyną wczesnej śmierci 39-letniego ojca Napoleona, a prawdopodobnie także jego dziadka. Takie nagromadzenie nowotworów w jednej rodzinie nasuwa podejrzenie istnienia dziedzicznego obciążenia rodzinnym rakiem żołądka.

Stosunkowo młody wiek zachorowania Napoleona i jego ojca czy liczba zachorowań w rodzinie mogą wskazywać na występowanie w rodzinie Napoleona Zespołu (Hereditary Diffuse Gastric Cancer) HDGC – dziedzicznego rozlanego raka żołądka. U większości chorych na HDGC choroba rozwija się przed pięćdziesiątym rokiem życia, często dotykając młodych ludzi, w tym nastolatków, a nawet dzieci.

Na podstawie: <http://portalwiedzy.onet.pl/4870,25297,1520905,3,czasopisma.html>

12. Przyczyny i objawy raka żołądka.

Przyczyny powstawania raka żołądka nie zostały do końca wyjaśnione. Pewne jest, że ryzyko zachorowania na raka żołądka zwiększa palenie tytoniu i spożywanie alkoholu. Nitrozoaminy (zawarte np. w wędzonych produktach spożywczych) i substancje toksyczne, które powstają przy przypalaniu tłuszczów (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), mogą wywoływać raka żołądka.

Do czynników potencjalnie wywołujących raka należą także substancje toksyczne (aflatoksyny) wytwarzane przez pleśnie występujące na zepsutych produktach spożywczych. Prawdopodobnie współdziałają także bakterie *Helicobacter pylori*.

Rak żołądka jest jednym z najczęściej występujących nowotworów złośliwych. Pod względem zachorowalności w Polsce zajmuje drugie miejsce u mężczyzn (po raku płuca), a ósme w przypadku kobiet. W Polsce notuje się około 6500 nowych zachorowań rocznie.

Objawy:

- przewlekłe bóle brzucha, zwłaszcza o stałym charakterze, zlokalizowane w nadbrzuszu, nasilające się po posiłku, a zmniejszające się na czczo, nie ustępujące po lekach zobojętniających sok żołądkowy
- nudności i wymioty
- brak apetytu (szczególnie niechęć do jedzenia mięsa) i utrata masy ciała
- pojawienie się uczucia sytości wkrótce po rozpoczęciu jedzenia
- objawy związane z niedokrwistością
- dysfagia (utrudnione przechodzenie pokarmu z jamy ustnej przez przełyk do żołądka)
- czarny stolec
- stan podgorączkowy
- ewentualnie wyczuwalny guz w nadbrzuszu (późny objaw)
- powiększona wątroba, puchlina brzuszna

Na podstawie: <http://www.nowotwory.choroby.biz/Rak+%C5%BCo%C5%82%C4%85dka>

13.

Badanie DNA szczątków Napoleona I Bonaparte.

Piątek, 16 sierpnia 2002 roku (20:00)

Naukowcy nie będą mogli na razie ustalić, czy zwłoki spoczywające w grobowcu w kościele Inwalidów w Paryżu rzeczywiście należą do Napoleona. Francuski rząd odmówił, bowiem zgody na zbadanie DNA pochowanej tam osoby.

Naukowcy chcieli ostatecznie rozstrzygnąć, czy w grobowcu w paryskim kościele znajdują się zwłoki Napoleona, czy też Brytyjczycy ukryli jego ciało, by nie wyszło na jaw, że został otruty. W liście z dnia 26 lipca francuski rząd odmówił zgody na przeprowadzenie takich badań. W piątek list opublikował francuski dziennik „Liberation”.

Ta odmowa jest bardzo podejrzana, gdyż tylko zwiększa wątpliwości – oznajmił historyk Bruno Roy-Henri, autor książki "Zagadka ekshumacji 1840", podważającej przyjętą wersję o śmierci Napoleona na Wyspie Św. Heleny. Roy-Henri podaje w wątpliwość autentyczność szczątków Napoleona spoczywających w kościele Inwalidów.

Niektórzy historycy, wśród nich Bruno Roy-Henri, przypominają jednak, że raport z ekshumacji mówi o *białych zębach* denata, podczas gdy Napoleon miał bardzo złe uzębienie.

Według najbardziej popularnej hipotezy teorii, Napoleon został otruty arsenikiem przez brytyjskich nadzorców. Brytyjczycy, by ukryć swoją zbrodnię, zamienili zwłoki podczas pogrzebu.

Inna hipoteza głosi, że szczątki Napoleona znajdują się w arcybiskupstwie Westminsteru, a w kościele Inwalidów znajduje się ciało jego kamerdynera Jean-Baptiste Jeana Ciprianiego, który bardzo przypominał Napoleona.

Jednak ostatnie słowo w tej sprawie nie zapadło. Żyje, bowiem jeszcze jeden z potomków cesarza Francuzów – Charles Napoleon, który może zdecydować o otwarciu grobu w kościele Inwalidów.

Na podstawie:

<http://www.rmf24.pl/ekonomia/news-czy-napoleon-to-prawdziwy-napoleon.nld.143836>

14.

Barwniki w tapetach w domu Napoleona I Bonaparte na Wyspie Świętej Heleny.

Historia tapety Napoleona naprawdę rozpoczyna się w roku 1980, kiedy dr David Jones, chemik z University of Newcastle, robił program radiowy, który został wyemitowany w BBC. Podczas emisji zapytał: „czy ktoś wie, jaki kolor miały tapety w pokoju Napoleona na Świętej Helenie?”.

Słuchacze audycji dowiedzieli się, że w XIX wieku doszło do kilku przypadków zatrucia arsenikiem. Niektórzy ludzie tylko zachorowali, a inni zmarli. Arsen znaleziono w ich ciałach i podejrzewano otrucie, choć w wielu przypadkach nie wydawało się to możliwe.

Wzór na tapecie pochodzącej z pokoju Napoleona

W 1893 roku włoski biochemik o nazwisku Gosio wyjaśnił przyczynę tych zatruc. Był nią barwnik zwany *zielenią Scheelego*, wykorzystywany w tkaninach i tapetach od około 1770 roku (roztwór siarczanu miedzi miesza się z roztworem arseninu sodowego). Pigment był łatwy do wykonania i miał jasnozielony kolor. Gosio odkrył, że jeśli tapety zawierające *zielenie Scheelego* stawały się wilgotne, a następnie parowały, występował proces chemiczny prowadzący do uwalniania się gazowych związków arsenu, które były bardzo trujące. Jeśli tapeta Napoleona była zielona, mogłaby zawierać arsen, który z kolei może być źródłem arsenu w próbce włosów. Napoleon mógł być ofiarą choroby Gosio.

Na podstawie:

http://www.grand-illusions.com/articles/napoleons_wallpaper/page03.shtml

15.

Czy Napoleon I Bonaparte schudł w ostatnich latach swego życia?

Niektóre informacje dotyczące wyglądu cesarza w okresie tuż przed śmiercią są koronnym argumentem przeciwko hipotezie raka żołądka, gdyż przedstawiają w nich Napoleona, jako człowieka wręcz otyłego. Tymczasem tak poważna choroba, w zaawansowanym stadium, bez wątpienia wiązałaby się z utratą wagi, przynajmniej w ostatnich miesiącach życia.

Włoski patolog pracujący na uniwersytecie w Bazylei, Alessandro Lugli wraz z zespołem z Instytutu Historii Medycyny Uniwersytetu w Zurychu postanowił spróbować ocenić wahania wagi cesarza na przestrzeni ostatnich 20 lat jego życia.

Modelowanie wagi Napoleona przeprowadzono za pomocą precyzyjnych pomiarów 12 par spodni cesarza, noszonych przez niego pomiędzy rokiem 1800 a 1821 – w tym pary, którą miał na sobie w chwili śmierci. Obliczono, że co prawda waga Napoleona, który miał 1,68 m wzrostu, od 1800 roku do 1820 wzrosła z 67 do 90 kilogramów, ale wykazano też, że w ciągu ostatnich 6 miesięcy życia waga cesarza zmniejszyła się o 11-15 kilogramów!

Na podstawie:

<http://portalwiedzy.onet.pl/4870,25297,1520905,1,czasopisma.html>

16.

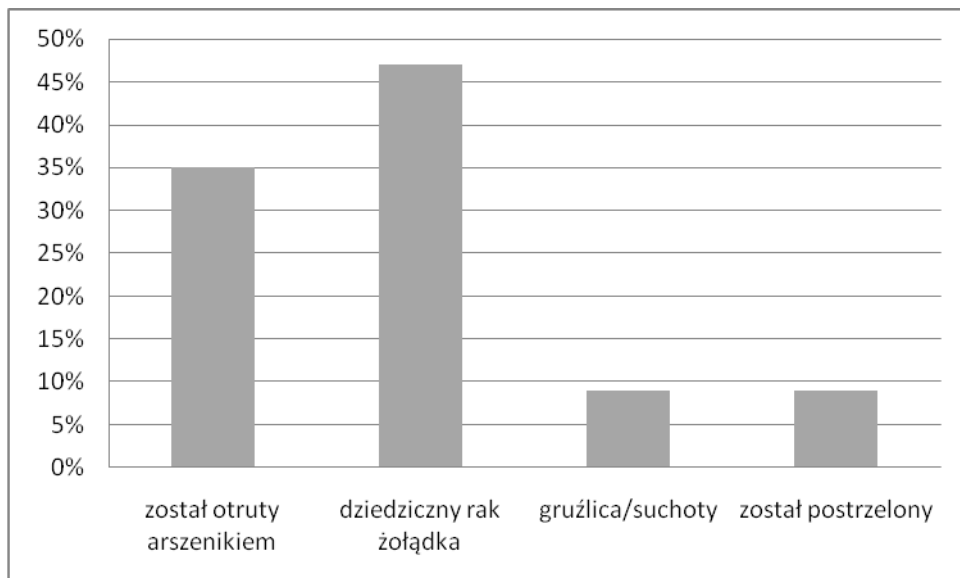
Wyniki sondy – Która z hipotez śmierci Napoleona najbardziej Cię przekonuje?”

Sonda

Która z hipotez na temat śmierci Napoleona najbardziej Cię przekonuje?

Ogółem oddano głosów: 6932

Hipotezy:	Liczba osób	Procentowy udział odpowiedzi
został otruty arsenikiem	2418	35%
dziedziczny rak żołądka	3262	47%
gruźlica/suchoty	627	9%
został postrzelony	625	9%

Na podstawie: <http://portalwiedzy.onet.pl/4870,25297,1520905,1,czasopisma.html>

17.

Zastosowanie arseniku.

- ✓ Często pobierano próbki włosów sławnych ludzi, aby zachować je dla potomności. Pobrane włosy były posypywane arsenikiem, a następnie zamykane w fiolkach.
- ✓ W erze napoleońskiej arsen był także stosowany doustnie w małych dawkach jako "narkotyk rekreacyjny". Amator takiego "specyfiku" miał mieć dobre samopoczucie, siłę i moc seksualną.
- ✓ W dawnych czasach arsenian miedzi był używany jako barwnik do dekoracji ścian.
- ✓ Arsenik przez wieki stosowano w medycynie; przed wprowadzeniem penicyliny był stosowany jako np. lekarstwo na syfilis.
- ✓ W epoce wiktoriańskiej kobiety stosowały mieszaninę arseniku, octu i kredy do wybielania cery.
- ✓ Barwnik malarski koloru „Smaragdowa zieleń”, używany często przez impresjonistów, zawierał wysokie stężenie arseniku.
- ✓ W wieku XIX wino konserwowane było arsenikiem.
- ✓ Pomada do włosów używana w XIX wieku zawierała arsenik.
- ✓ Arsenik był lekarstwem na kiłę oraz przewlekłą biegunkę.
- ✓ W XIX wieku stosowano arsenik, jako lekarstwo na niedokrwistość.

18.

Kto mógł zamordować Napoleona I Bonaparte?

Jeśli jednak Napoleon został otruty, to kto mógł to zrobić? Jaki mógłby mieć motyw? Morderca musiałby być też na Wyspie Świętej Heleny przez dłuższy okres niewoli Napoleona.

Louis-Joseph-Narcisse Marchand (ur. Paryż, 28 marca 1791, zmarł w Trouville, 19 czerwca 1876). Urodzony w mieszczańskiej rodzinie z Eure-et-Loir, w 1811 roku został służącym Napoleona. Pozostał mu wierny po pierwszej abdykacji i został wybrany w celu zastąpienia głównego kamerdynera cesarza, kiedy ten uciekł. Po śmierci Napoleona I, Marchand powrócił do Francji, gdzie ożenił się w 1823 roku. Jego pamiętniki, opublikowane dopiero po 1950 roku, dostarczyły cennych wskazówek o przyczynie śmierci Napoleona. Cesarz traktował Marchanda jak syna i zostawił mu w spadku 400 tys. franków. Wierny kamerdyner Marchand, który czule dbał o swego pana do samego końca, jest mało prawdopodobnym kandydatem na mordercę. Jaki też miałby powód, aby zabijać swojego pracodawcę? Pieniądze?

Bertrandowie: Marszałek Henri Gratien Bertrand i jego żona **Fanny**, mieszkali o milę od Longwood. Mogli się spodziewać małego zapisu w testamencie, z pewnością jednak nie wystarczającego, by dla niego zabijać.

Sir Hudson Lowe: gubernator wyspy, reprezentujący najbardziej oczywistych wrogów Napoleona – Anglików. Lowe (1769-1844) był synem lekarza wojskowego Johna Lowe, a urodził się w Galway 28 lipca 1769 roku. 1 sierpnia 1815 otrzymał informację o nominacji na stanowisko gubernatora Świętej Heleny, miejsca wygnania eks-cesarza. Po śmierci Napoleona Lowe wrócił do Anglii i otrzymał oficjalne podziękowania od króla Jerzego IV. Jest jednak mało prawdopodobne, aby gubernator otruił Napoleona. Ostatnią rzeczą, jakiej mogliby sobie życzyć Anglicy, było, aby Napoleon został męczennikiem. Ponadto gubernator rzadko miał bezpośredni kontakt ze swoim więźniem, niezbędny do regularnego podawania trucizny.

Lekarz, dr Arnott: podawał nadmierne dawki środka przeczyszczającego, kalomelu (*mercurous chloride*). Ta dawka (pięć razy większa niż normalnie) została zatwierdzona przez dwóch innych lekarzy brytyjskich: Shortta i Mitchella. W ostatnich dniach życia Napoleon często popijał pomarańczowy napój, zwany orszada (hydro-kwas cyjanowy). Te dwie substancje razem, w połączeniu z kwasami żołądkowymi dają... cyjanek rtęci. Jednak trudno uwierzyć, że brytyjscy lekarze spiskowali w celu wyeliminowania Napoleona. Raczej starali się utrzymać go przy życiu jak najdłużej, nie chcąc być oskarżanymi o morderstwo i tym bardziej nie chcąc uczynić z niego męczennika. Na dodatek zapisywali dokładne dawki podawanych cesarzowi leków – co byłoby dość nietypowe, jak na chcących ukryć morderstwo.

Hrabia de Montholon: mąż hrabiny de Montholon, o której mówiono, że jest kochanką Napoleona, a cesarz jest ojcem jej nowonarodzonej córki (*nota bene* o imieniu Napoleana). Sam hrabia miał silne powiązania z jednym z najistotniejszych wrogów Napoleona wśród Burbonów – Louisem XVIII, młodszym bratem księcia d'Artois, później znanego jako Karol X, król Francji. De Montholon był także głównym beneficjentem znacznego majątku Napoleona i głównym wykonawcą jego ostatniej woli. Motywów hrabia miał więc całkiem sporo – zazdrość, polityka, pieniądze. Wreszcie, miał wyłączny dostęp do wina zastrzeżonego tylko dla cesarza.

Na podstawie: http://www.kryminalistyka.fr.pl/forensic_sprawy_napoleon.php

19.

Rozmiary 12 par spodni, które nosił Napoleon I Bonaparte w różnych okresach życia.

Zgon cesarza był wynikiem rozrastającego się nowotworu żołądka – twierdzi ekipa szwajcarskiego uczonego doktora Alessandra Lugli.

Naukowcy powrócili do najstarszej z hipotez wyjaśniających nieoczekiwaną śmierć francuskiego władcy. Tym razem sięgnęli jednak po niecodzienne dowody. Jest nimi 12 par spodni, które Napoleon nosił w różnych okresach swego życia. Cztery z nich pochodzą sprzed wygnania, pozostałe zaś z czasów pobytu na Wyspie Św. Heleny. Badania ujawniły, że pod koniec życia cesarz coraz bardziej chudł. Najgwałtowniej stracił na wadze podczas swych ostatnich sześciu miesięcy –

ok. 11-15 kg. Na tej podstawie uczeni sądzą, że zabił go nowotwór żołądka – szybkie chudnięcie chorego jest jednym z charakterystycznych objawów tego schorzenia.

Fotografie A i B. Zdjęcia spodni Napoleona wg: Lugli A. et al. Human Pathology (2005) 36, 320–324.

Zdjęcie A przedstawia spodnie od munduru noszonego przez imperatora przed 1815 rokiem, zdjęcie B przedstawia spodnie noszone na Wyspie Świętej Heleny w okresie przed pojawieniem się objawów klinicznych nowotworu.

Na podstawie:

<http://portalwiedzy.onet.pl/4870,25297,1520905,1,czasopisma.html>

20.

Opis choroby Napoleona I Bonaparte według świadków.

Cytaty dotyczące Napoleona i jego ostatnich dni, pochodzące od różnych autorów:

Walter Geer: *Napoleon the First, An Intimate Biography:*

"...W pierwszych tygodniach 1821 roku nastąpił szybki postęp choroby, ale nawet jego lekarze nie wiedzieli, że jest śmiertelna. On (Napoleon) stał się słaby i zmęczony, spędzał cały dzień leżąc na łóżku lub sofie. Ledwie jadł i tracił wagę w sposób zauważalny..."

James Kemble: *Napoleon Immortal stated that in Napoleon's last months of life:*

"... jego cera miała szary, trupi odcień, oczy zapadły, a wszystkie objawy wskazywały wyraźnie na żołądek jako siedzibę choroby..."

Kiedy Napoleon przybył na Wyspę Św. Heleny w roku 1815, rysunek ołówkiem wykonany przez brytyjskiego kapitana wskazywał na dużą otyłość, a sprawozdanie brytyjskich lekarzy obecnych podczas autopsji nie mówi o "warstwie tłuszczu", tylko że: "...serce jest w dobrym stanie, pokryte trochę tłuszczem..."

Louis Etienne Saint Denis, znany jako **Ali**, bibliotekarz w Longwood House:

"... zauważyłem, że twarz cesarza nie była już taka jak dwa lub trzy tygodnie przed, Napoleon był bardzo zmieniony i znacznie chudszy, nie ten sam człowiek. Jego kończyny straciły okrągłości (...) uda zmniejszyły się o dobrą jedną trzecią, jego palce były smuklejsze..."

Hrabia Bertrand cztery miesiące po tym, jak Napoleon zmarł, napisał co następuje w liście do **Józefa Bonaparte**, brata Napoleona:

"...W połowie marca 1821 roku, zaczął mieć gorączkę. Od tego czasu prawie nie opuszczał łóżka, z wyjątkiem około pół godziny w ciągu dnia (...). Rzadko miał siły się ogolić. Wymioty stały się częstsze..."

21.

Z pamiętnika oddanego służącego Napoleona I Bonaparte.

Wspomnienia Marchanda, oddanego służącego Napoleona, zawierają informacje będące dowodem na to, że Napoleon został otruty.

19 marca 1821 Napoleon powiedział: – „*Myślę, że nadchodzi kolejny kryzys. On mnie uratuje albo mnie zabije*”.

Trzy tygodnie przed śmiercią Napoleon Bonaparte dopisał do swego testamentu:

„Umieram przedwcześnie, zamordowany przez angielską oligarchię i wynajętego przez nią zabójcę”.

Przed śmiercią Napoleon chciał, aby kosmyki jego włosów powędrowały do bliskich mu osób.

Kilka dni przed śmiercią zażądał, aby lekarze dokonali pełnej autopsji jego ciała, szczególnie okolic brzucha.

22.

Wyniki badań próbek włosów Napoleona I Bonaparte przeprowadzonych w 2001 roku.

W roku 2001 francuski naukowiec doktor Pascal Kintz, jeden z najlepszych światowych specjalistów w dziedzinie toksykologii włosa, wykonał wraz ze swoim zespołem badawczym analizę pięciu kosmyków włosów Napoleona Bonaparte, wykorzystując do tego celu metodę absorpcyjnej spektrometrii atomowej.

Przed badaniem doktor Pascal Kintz usunął substancje, które mogły przylgnąć do badanego włosa z otoczenia. Obecność tego typu substancji mogłaby zafałszować wynik analizy toksykologicznej.

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki badań pięciu próbek włosów Napoleona Bonaparte przeprowadzonych metodą absorpcyjnej spektrometrii atomowej (według doktora Pascala Kintza, badania wykonane w Generalnym Centrum Szpitalnym w Hawrze 2001 r.)

Włosy Napoleona pochodzące z okresu pobytu cesarza na Wyspie Świętej Heleny	Masa próbki badanych włosów (mg)	Stężenie trójtlenku arsenu (ng/mg)
Próbka „Las Cases” zawierająca włosy obcięte cesarzowi 16 października 1816 roku	0,5 mg	7,43
Próbka „ksiądz Vignali”, włosy zgolone 6 maja 1821 roku nazajutrz po śmierci Napoleona	2 mg	15,50
Próbka „Lady Holland”, włosy zgolone 6 maja 1821 roku nazajutrz po śmierci Napoleona	1,2 mg	38,53
Próbka „Noverraz”, włosy zgolone nazajutrz po śmierci Napoleona	2,2 mg	6,99
Próbka „Marchand”, włosy zgolone nazajutrz po śmierci Napoleona	0,5 mg	15,20

*Na podstawie:
PROBLEMY KRYMINALISTYKI 255/07 Metoda Neutronowej Analizy Aktywacyjnej (NAA) a możliwość ustalenia charakteru zatrucia na podstawie włosa. Badania włosów Napoleona Bonaparte z lat 60. XX wieku i najnowsze badania z 2001 roku*

23.

Badanie próbek włosów Napoleona I Bonaparte z 2008 roku.

Tekst źródłowy do wykorzystania wyłącznie przez nauczyciela.

Zespół naukowców z włoskiego Narodowego Instytutu Fizyki Nuklearnej przy Uniwersytecie Mediolan-Bicocca odkrył ważny dowód zaprzeczający teorii o zatruciu Napoleona arsenikiem.

Zespół ten przeprowadził dokładną analizę włosów pobranych z głowy Napoleona czterokrotnie w ciągu jego życia (które znaleziono w kolekcjach muzealnych): w czasie, gdy był chłopcem na Korsyce, w czasie jego wygnania z Elby, z dnia śmierci na Św. Helenie w wieku 51 lat i próbkę pobraną po jego śmierci. Odkryto, że poziom arszeniku nie podlegał żadnym poważnym wzrostom w czasie życia cesarza.

Naukowcy poddali testom także włosy jego syna, Napoleona II (próbki z lat 1812, 1816, 1821 i 1826) i jego żony, cesarzowej Józefiny (zebrane po jej śmierci w 1814 roku). W obu przypadkach wykryto, że stężenie arszeniku było podobne i jednakowo wysokie. Dużym zaskoczeniem było to, że poziom arszeniku u rodziny Napoleona był około 100 razy wyższy niż w próbkach, które naukowcy pobrali z włosów ludzi z tamtego okresu.

Na podstawie:

<http://www.polskieradio.pl/23/266/Artykul/170694,Napoleona-nie-otruto>